

Citiranje digitalnih izvora u istraživanjima tema povezanih s hrvatskim iseljeništvom

---

Hebrang Grgić, Ivana

Source / Izvornik: **Hrvatski iseljenički zbornik, 2023, 2024, 99 - 109**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:131:089533>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-17**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

HRVATSKI ISELJENIČKI ZBORNIK 2024.

Hrvatska matica iseljenika
Zagreb, prosinac 2023.

Nakladnik / Publisher / Editorial

**Hrvatska matica iseljenika / Croatian Heritage Foundation / Fundación para la Emigración Croata
Zagreb, Trg Stjepana Radića 3**

E-mail: hmi-info@matis.hr

www.matis.hr

Za nakladnika / For the publisher / Por la editorial

Mijo Marić

Urednica / Editor / Editora en jefe

Vesna Kukavica

Uredništvo / Editorial Bord / Consejo editorial

Mijo Marić, Vesna Kukavica, Diana Šimurina Šoufek

Fotografije / Photographs / Fotografias

Arhiva HMI, Snježana Radoš, Ratko Mavar, Hina

Prevoditelji / Translators / Traductores

Mateja Vrban – za engleski / for English / croata - inglés

Verónica Vlaho – za španjolski / for Spanish / para español

Lektori / Language Editors / Correctores de estilo

Sandra Ćudina – za hrvatski / for Croatian / croata

Željka Somun - za engleski / for English / inglés

Željka Somun - za španjolski / for Spanish / al español

Design

Luka Gusić

DTP

Denona

Tiskara / Printing house / Imprenta

Denona

Naklada / Print run / Edición

300

<https://matis.hr/hrvatski-iseljenicki-zbornik/>

HRVATSKI ISELJENIČKI ZBORNİK 2024.

CROATIAN EMIGRANT ALMANAC 2024

ANUARIO PARA LA EMIGRACIÓN CROATA 2024

ISSN 1330-3724

Naslovnica

Ivan Meštrović: „Daleki akordi“, 1918.; Snimio: Sanjin Strukić, PIXSELL; Izložba Ivana Meštrovića, 23. XI. 2023. – 3. III. 2024., Galerija *Klovićevi dvori*, Zagreb; Slavni kipar i arhitekt Ivan Meštrović (Vrpolje u Slavoniji, 15. VIII. 1883 – South Bend, SAD, 16. I. 1962) darovnicom je hrvatskome narodu 1952. ostavio mnogobrojna svoja djela, kuće i atelijere u Zagrebu i Splitu te obiteljsku grobnicu kraj Otavica. Sabor RH je 1991. donio Zakon o Fondaciji Ivana Meštrovića, koja je preimenovana u Muzeje Ivana Meštrovića (2007).

Cover

Ivan Meštrović: „Distant Chords“, 1918; Record by Sanjin Strukić, PIXSELL; Exhibition of Ivan Meštrović, 23 November 2023 – 3 March 2024, Klovićevi dvori Gallery, Zagreb; Famous sculptor and architect Ivan Meštrović (Vrpolje in Slavonia, 15 August 1883 – South Bend, USA, 16 January 1962) handed down many of his works, houses and studios in Zagreb and Split, and his family to the Croatian nation in 1952. In 1991, the Croatian Parliament passed a law on the Ivan Meštrović Foundation which was renamed the Ivan Meštrović Museums (2007).

Portada

Ivan Meštrović: „Acordes lejanos“, 1918; Foto: Sanjin Strukić, PIXSELL; Exposición de obras de Ivan Meštrović, 23. XI. 2023 – 03. III. 2024, Galería *Klovićevi dvori*, Zagreb. El célebre escultor y arquitecto Ivan Meštrović (Vrpolje, Eslavonia, 15. VIII. 1883 – South Bend, EE.UU., 16. I. 1962) en 1952 donó numerosas obras al pueblo croata, además de varias propiedades y ateliers, tanto en Zagreb como en Split, y la cripta familiar en Otavice. En 1991, el Parlamento de la República de Croacia aprobó la Ley sobre la Fundación Ivan Meštrović, que más tarde pasó a llamarse Museos Ivan Meštrović (2007).

CITIRANJE DIGITALNIH IZVORA U ISTRAŽIVANJIMA TEMA POVEZANIH S HRVATSKIM ISELJENIŠTVOM

U vrijeme lake dostupnosti velike količine informacija važno je znati pronaći one koje su kvalitetne i relevantne. Uz to, iznimno je važno znati te informacije ispravno koristiti i citirati kada se pišu ili uređuju novi tekstovi. Danas postoje brojni digitalni izvori koji mogu biti korisni za istraživanje tema povezanih s hrvatskim iseljeništvom. Na primjeru izvora o Hrvatima u Novome Zelandu rad dr. sc. Ivane Hebrang Grgić s Odsjeka informacijskih znanosti s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu daje pregled načina citiranja informacija iz raznovrsnih izvora – knjiga, članaka, fotografija, portala, repozitorija, društvenih mreža... Ispravno i potpuno navođenje izvora iznimno je bitno kako bi se poštovali zakonski propisi i etičke norme. Ispravnim citiranjem izbjegava se plagiranje, odaje se priznanje autorima, a čitateljima se olakšava pronalaženje novih informacija.

Zahvaljujući novim informacijsko-komunikacijskim tehnologijama danas su nam informacije vrlo lako i brzo dostupne. Ipak, u cijelome tome moru informacija ponekad smo potpuno izgubljeni. Koju informaciju odabrati? Na kojim informacijama temeljiti naša daljnja istraživanja i donositi valjane zaključke? Za odgovor na ta pitanja potrebna je visoka razina informacijske pismenosti. Ona podrazumijeva znanje o tome na koji način pronaći informaciju, kako je vrednovati i kako je dalje ispravno koristiti (American Library Association, 1989.). Ako to ne znamo, ne samo da nam informacije neće biti od koristi, već nas u našim istraživanjima mogu dovesti do pogrešnih zaključaka.

Istraživanja povezana s hrvatskim iseljeništvom nisu različita od drugih istraživanja – pronađene informacije potrebno je vrednovati i ispravno koristiti. Potrebno je provjeriti tko je informaciju objavio, tko je autor, tko je urednik, tko izdavač... Prilikom pisanja tekstova, bilo da je riječ o znanstvenim radovima, stručnim radovima ili sasvim kratkim i manje formalnim tekstovima (čak i onima na društvenim mrežama), potrebno je znati kako citirati korištene izvore. Ispravno citiranje omogućava jednoznačnu identifikaciju izvora – na taj način odaje se priznanje autoru, omogućava se pronalaženje izvora radi eventualnih daljnjih istraživanja, a ispravnim citiranjem poštuju se i zakonske odredbe povezane s autorskim pravom (Hebrang Grgić; Ivanjko; Melinščak Zlodi; Mučnjak, 2018.).

Sustavi i stilovi citiranja

Pod pojmom citiranje ovdje smatramo postupak navođenja izvora korištenih za izradu vlastitog rada. Ti izvori mogu se navoditi na dva načina – doslovnim navođenjem teksta (uz korištenje navodnika) ili parafraziranjem. Kao izvor ne mora se nužno koristiti tekst, izvor mogu biti i

slike, tablice, grafikoni, audiozapisi ili videozapisi... Sve korištene izvore potrebno je ispravno citirati. U suprotnom, moguće su optužbe za plagiranje. Plagiranje je krađa teksta, ideja, koncepata i/ili metoda te simulacija parafraziranja (Oraić Tolić, 2011: 446). Plagiranje može biti namjerno ili nenamjerno, za izbjegavanje nenamjernog plagiranja potrebno je steći osnovna znanja o pravilima citiranja. Postoji više sustava i stilova citiranja koje propisuju izdavači (najčešće u uputama autorima objašnjavaju koji sustav i stil se mora koristiti) ili ih bira sam autor ako ih izdavač ne propisuje. Koji god sustav i stil se koristi, bitno je da se on provodi dosljedno i potpuno (za svaki izvor na isti način i sa svim bibliografskim podacima potrebnim za jednoznačno identificiranje izvora). Tri su sustava citiranja propisana međunarodnim standardom prevedenim i na hrvatski jezik (Standard HRN ISO 690, 1988.):

- tekuće bilješke
- brojčane bilješke
- bilješke koje koriste prvi element (najčešće prezime autora) i datum (godinu objavljivanja).

U sustavu tekućih bilješki u tekstu se navode brojke (najčešće u superskirptu), a referencije su u fusnotama na dnu stranice. Na kraju je abecedni popis literature. Sustav brojčanih bilješki u tekstu koristi brojke (najčešće u zagradama), ali referencije nisu u fusnotama već navedene na kraju rada prema redosljedu pojavljivanja u tekstu (ne abecednim redom). U ovom zborniku koristi se treći sustav u kojem se u tekstu navodi prvi element referencije i datum, a cjeloviti popis izvora na kraju teksta je abecedni.

U svakom sustavu mogući su razni stilovi citiranja. Stil se odnosi na način navođenja referencija (redosljed bibliografskih elemenata, korištenje interpunkcijskih znakova, različiti fontovi...). Koji god stil se koristi, treba jako paziti da se sva pravila dosljedno provode. Primjerice, ako je stilom propisano da se naslov piše kurzivom, treba ga tako pisati u svakoj referenciji; ako je propisano da se godište časopisa označava kraticom vol., tako ga treba označavati (treba paziti da se u nekim referencijama kratica ne izostavi ili da se ne napiše bez točke). Ako se navodi broj stranice s koje je nešto preuzeto, treba paziti kakav je propisani način navođenja stranice u stilu citiranja koji se koristi – ponekad se ispred brojke treba staviti kratica str., ponekad engleska kratica p., ponekad dvotočka, ponekad zarez... Ukratko, manje je važno koji se sustav i stil citiranja koriste, važno je da se koriste dosljedno i ispravno jer se jedino na taj način može osigurati jednoznačna identifikacija izvora, a time i njegovo pronalaženje.

Za vrijeme pisanja radne verzije teksta važno je odmah raditi precizne bilješke – ponekad tekstovi nastaju u dugom vremenskom razdoblju (pogotovo ako je riječ o knjigama) pa se može dogoditi da i sam autor zaboravi koji je izvor koristio. Kako bi na kraju mogao ispravno oblikovati referencije, nužno je da ima bilješku o svim bitnim elementima. Za neke izvore potrebno je tražiti dozvolu autora, izdavača i/ili ustanove u kojoj se građa čuva (npr. za reprodukciju fotografija).

U nastavku nećemo odabirati određeni sustav ili stil citiranja, već ćemo naglasak staviti na nužne bibliografske elemente te na eventualne procedure pri korištenju izvora. Primjeri će biti iz područja istraživanja povijesti Hrvata u Novome Zelandu.

Najčešće korišteni izvori – knjige, članci, mrežne stranice

U znanstvenim i stručnim tekstovima često se kao izvori koriste knjige, članci iz časopisa i mrežne stranice. Pri tome knjige i članci mogu biti u tiskanom i/ili u elektroničkom obliku.

Pri citiranju knjiga nije dovoljno navesti samo podatak o autoru i naslovu. Bitno je dodati i podatak o izdanju, izdavaču, mjestu i godini objavljivanja publikacije. Jedino će je na taj način čitatelj moći jednoznačno identificirati. Ako je knjiga objavljena (i) u elektroničkom obliku, treba dodati i podatak o mrežnome mjestu na kojem se knjizi može pristupiti. Donosimo primjer knjige koja je objavljena u tiskanom obliku, a kasnije je digitalizirana. Knjiga ima više izdanja pa je važno navesti o kojem se točno izdanju radi jer se izdanja mogu sadržajno razlikovati. Kada se navodi podatak o mrežnome mjestu, nužno je navesti i datum pristupa. Zapis koji sadrži sve bitne elemente trebao bi izgledati ovako (uz moguće male varijacije ovisno o odabranom sustavu i stilu citiranja, primjerice kao u popisu literature na kraju ovoga članka):

Holjevac, Većeslav. Hrvati izvan domovine. 2. prošireno izd. Zagreb:

Matica hrvatska, 1968. Dostupno i na:

<https://hit.repozitorij.ffzg.unizg.hr/islandora/object/hit:128> (1. 9. 2023.).

Sličan primjer je knjiga Andrewa Drage Trline (Slika 1). Razlika je u tome što se ne navodi podatak o izdanju jer je riječ o jedinom izdanju. I ova knjiga je digitalizirana i dostupna na dva mjesta, u digitalnoj zbirci Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (<https://digitalna.nsk.hr/?pr=i&id=600220>) i u repozitoriju Hrvatski iseljenički tisak (<https://hit.repozitorij.ffzg.unizg.hr/islandora/object/hit:36>). Pri citiranju dovoljno je navesti jedno mjesto na kojem je dostupna digitalizirana verzija:

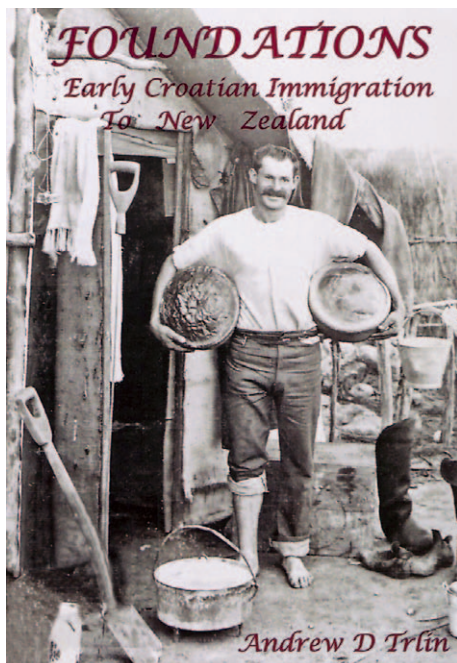
Trlin, Andrew D. Foundations:
early Croatian immigration to New
Zealand.

Auckland: Opuzen Press, 2016.

Dostupno i na:

<https://digitalna.nsk.hr/?pr=i&id=600220>
(1. 9. 2023.).

Koristi li se kao izvor članak u časopisu, podatak o mjestu izdavanja i izdavaču se ne navodi, ali navodi se niz drugih bibliografskih podataka koji su bitni za identifikaciju članka – uz podatak o autoru i naslovu članka navode se podaci o naslovu časopisa, o godištu (svesku ili volumenu), o broju (sveščiću), godini objavljivanja, opsegu članka (stranica na kojoj članak započinje i stranica na kojoj završava) te eventualno

Slika 1. Korice knjige *Foundations* A. D. Trlina

podatak o mrežnome mjestu ili jednoznačnom identifikatoru DOI (engl. Digital Object Identifier – digitalni identifikator koji je poveznica na članak čak i ako on promijeni mjesto na kojem je dostupan na internetu). Ako se umjesto mrežnog mjesta navodi oznaka DOI, uz nju se ne navodi datum pristupa jer je to trajna poveznica. Primjer citiranja članka iz časopisa je sljedeći:

Hebrang Grgić, Ivana; Barbarić, Ana. Modeli komunikacije hrvatskih iseljenika u Novom Zelandu: od usmene predaje do društvenih mreža. *Medijska istraživanja*. 26, 1 (2020), 87-108.
doi: <https://doi.org/10.22572/mi.26.1.5>.

Često se kao izvori koriste enciklopedije i leksikoni. Ponekad mrežna izdanja sugeriraju način citiranja. Tako, primjerice, Hrvatska enciklopedija predlaže ovakav način citiranja:

Novi Zeland. *Hrvatska enciklopedija*, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Pristupljeno 1. 9. 2023.
<<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=44296>>.

Kao što je već spomenuto, moguće je odabrati i neki drugi stil citiranja, ali moraju biti uključeni svi elementi koji su navedeni u gornjem zapisu – podatak o natuknici (Novi Zeland), o naslovu enciklopedije (Hrvatska enciklopedija), o izdanju (mrežno izdanje), izdavaču (Leksikografski zavod Miroslav Krleža), godini objavljivanja, datumu pristupa i mrežnome mjestu. Moguće je dodati i podatak o mjestu izdanja. Ako je korišteno tiskano izdanje, također se navode svi spomenuti elementi, osim mrežnog mjesta i datuma pristupa. Ako je publikacija dostupna i u elektroničkom obliku, navodi se sve kao i u gornjem primjeru, a ako ima više izdavača, svi se navode:

Hrvatske periodičke publikacije u Novom Zelandu. Leksikon hrvatskoga iseljeničtva i manjina. Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar; Hrvatska matica iseljenika, 2020. Dostupno i na:
https://www.pilar.hr/wp-content/uploads/2020/10/Leksikon_hrvatskoga_iseljenictva_i_manjina_full.pdf (1. 9. 2023.).

Danas je način uređivanja i opremanja publikacija ustaljen i gotovo uvijek obuhvaća sve potrebne elemente za ispravno citiranje. Međutim, kada se koriste stariji izvori, moguće je da na njima nisu navedeni svi elementi (primjerice podatak o izdavaču ili godini izdavanja). U tim slučajevima, naravno, niti prilikom citiranja nije moguće navesti te podatke.

Drugi digitalni izvori

Baštinske ustanove (arhivi, knjižnice i muzeji) često čuvaju građu iznimno važnu za istraživanje tema povezanih s hrvatskim iseljeničtvom. Ponekad će tu građu biti potrebno fizički potražiti u prostoru ustanove jer je digitalizacija skup i zahtjevan postupak koji podrazumijeva niz aktivnosti – odabir, tehničku obradu, rješavanje pitanja povezanih s autorskim pravom, izradu metapodataka, osiguravanje prostora za pohranu itd.

Slika 2. Fotografija Antona Bakulića dostupna u Zbirci novina „Alexander Turnbull“ novozelandske Nacionalne knjižnice u Wellingtonu (Ref: PAColl-2144-1-06)

Primjeri uglednih ustanova u kojima je moguće pronaći građu vezanu uz povijest Hrvata u Novome Zelandu su novozelandska nacionalna knjižnica, Centralna gradska knjižnica u Aucklandu, Knjižnica Ratnoga memorijalnog muzeja u Aucklandu, novozelandski nacionalni arhiv, ali i Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Te ustanove omogućavaju pristup i digitaliziranoj građi. Nacionalna knjižnica Novoga Zelanda, uz ostalo, u svojoj digitalnoj zbirci ima fotografije koje prikazuju Hrvate koji rade u poljima kauri smole krajem 19. i početkom 20. stoljeća. Uz svaku fotografiju napomena je o načinu korištenja – većinu je dopušteno koristiti u nekomercijalne svrhe, a za komercijalnu upotrebu potrebno je zatražiti posebnu dozvolu. Prilikom reproduciranja potrebno je zadržati izvorni izgled (ne smanjivati ili izrezivati dijelove fotografije, ne dodavati tekst preko fotografije) i potrebno je navesti izvor. Primjer za navođenje izvora je fotografija datirana oko 1910. godine koja pri-

kazuje Antona Bakulića, 21-godišnjeg kopača kauri smole. Za potrebe ovoga rada zatražena je i dobivena dozvola za reprodukciju od Nacionalne knjižnice Novoga Zelanda (Slika 2).

Propisani način navođenja izvora naveden je u katalogu knjižnice:

Dalmatian gumdigger, Anton Bakulic, on A E Harding's lease, Auroa Block, Northern Wairoa, Northland region. Creator of collection unknown: Photographs relating to Dalmatian gum diggers, life on the gumfields, and social events. Ref: PAColl-2144-1-06. Alexander Turnbull Library, Wellington, New Zealand. /records/22618849.

Druga značajna zbirka za istraživanje povijesti Hrvata u Novome Zelandu jest zbirka Kura gradske knjižnice u Aucklandu. Ona sadrži digitaliziranu rukopisnu građu poput tzv. obiteljskih knjiga nastalih na temelju istraživanja, ali neobjavljenih na tradicionalan način. One su ponekad izrađene samo u jednom ili u nekoliko primjeraka. Primjer je digitalizirani rukopis o Ameliji Batistich, književnici koja je živjela u Novome Zelandu. Digitalizacija je napravljena u suradnji s Dalmatinskim kulturnim društvom u Aucklandu i primjerak je dostupan na stranicama knjižnice (Slika 3). Za javno korištenje potrebno je zatražiti dozvolu, a kao referenciju dovoljno je navesti sljedeće:

Auckland Libraries DGHS-011 P

To je minimalan zahtjev knjižnice, ali prilikom citiranja te jedinice kao izvora svakako bi bilo dobro navesti i detaljnije podatke – naslov i podnaslove koji su naznačeni na primjerku i u katalogu knjižnice te mrežno mjesto:

Amelia Batistich Family: 1915-2004: In Remembrance and Honour of a Great Storyteller. Auckland Libraries DGHS-011 P.

<https://kura.aucklandlibraries.govt.nz/digital/collection/localhistory/id/7584/>

The screenshot shows the website interface for the Amelia Batistich Family record. At the top, there are navigation links: Kura Home, Browse, About, Saved Items, Order, Help, and Contact Us. Below this is a breadcrumb trail: Home > Local History > Amelia Batistich Family. The main heading is "Amelia Batistich Family" with the identifier "DGHS_011_P_Batistich 1". A search bar is present with a search icon and a "Save" button. The "Object Description" section lists 30 items, including various newspaper clippings, marriage certificates, and family records. A large image of an elderly woman, Amelia Batistich, is shown on the left, with a date stamp "1915 - 2004" and a caption "and Honour".

Slika 3. Snimka zaslona sa stranice portala Kura gradske knjižnice u Aucklandu na kojoj je moguće pristupiti digitaliziranoj obiteljskoj knjizi o Ameliji Batistich

I u Nacionalnom arhivu Novoga Zelanda moguće je pronaći digitalizirane dokumente povezane s Hrvatima. Prilikom korištenja takvih dokumenata također treba paziti na precizno citiranje izvora. Primjer je oporuka Ante Yelasha iz 1982. godine (Slika 4). Dokument je dostupan u cijelosti pa je potrebno navesti, osim naslova, i podatak o broju zapisa i o lokaciji na internetu:

Yelash Ante aka Yelash Tony: Ahipara: Gum Digger. P435/1982.

https://ndhadeliver.natlib.govt.nz/delivery/DeliveryManagerServlet?dps_pid=IE45725374.

Portal Papers Past dostupan je na stranicama novozelandske nacionalne knjižnice i na njemu su dostupne digitalizirane novozelandske novine. Pretraživanjem toga portala moguće je pronaći i

THIS IS THE LAST WILL AND TESTAMENT of me **ANTE YELASH** also known as **TONY YELASH** of Ahipara, Gumdigger.

I REVOKE all prior wills and testamentary dispositions made by me.

I APPOINT JOE ZIDICH of Kaitaia and **TONY JUJNOVICH** of Kaitaia or the survivor of them to be the executors and trustees of this my Will (hereinafter called "my trustees").

Slika 4. Dio oporuke Ante Yelasha dostupne u Nacionalnom arhivu Novoga Zelanda

tekstove o Hrvatima u Novome Zelandu. Primjer je tekst iz novina The Evening Post objavljen 15. svibnja 1930. godine (Slika 5). Na str. 15 je kratak tekst o Dalmatinki T. Pavlović koja se udala preko opunomoćenika i doputovala u Novi Zeland. Tekst je moguće koristiti pod uvjetima dozvole CC BY-NC-SA (Creative Commons – imenovanje – nekomercijalno - dijeli pod istim uvjetima) koja dopušta korištenje za nekomercijalne svrhe pod uvjetom navođenja izvora na način koji je propisan na portalu:

Married by proxy: a Dalmatian woman. Evening post, vol. 59, issue 113,
15 May 1930, page 15.

<https://paperspast.natlib.govt.nz/newspapers/EP19300515.2.119>.

Slika 5. Zaglavlje broja 113 iz 1930. godine novina The Evening Post u kojima je objavljen tekst o T. Pavlović

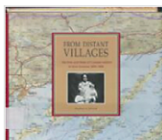
Repozitorij Hrvatski iseljenički tisak tematski je repozitorij pri Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu pokrenut u sklopu Dabra, sustava digitalnih akademskih arhiva i repozitorija pri Sveučilišnome računskom centru Sveučilišta u Zagrebu. Ovdje je također riječ o uglednoj ustanovi koja osigurava trajno čuvanje i dostupnost građe. U repozitoriju dostupna je virtualna zbirka s digitaliziranim knjigama o Hrvatima u Novome Zelandu. Omogućen je otvoreni pristup svim knjigama, a pri citiranju zbirke potrebno je navesti što više bibliografskih elemenata kako bi bila moguća jednoznačna identifikacija:

Knjige o Hrvatima u Novome Zelandu / Books about Croats in New Zealand:

virtualna zbirka. Repozitorij Hrvatski iseljenički tisak, 2023.

<https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:270:529300>.

Na slici 6 je snimka zaslona iz repozitorija na kojoj se vidi više predloženih stilova citiranja. Vidljivo je da su u svim stilovima zastupljeni isti bitni bibliografski elementi, a raspored i interpunkcija su različiti.

807 0 Kontakt

VIRTUALNA ZBIRKA

Knjige o Hrvatima u Novome Zelandu / Books about Croats in New Zealand

2023. urn:nbn:hr:270:529300

Citirajte ovu virtualnu zbirku

APA 6th Edition
(2023). *Knjige o Hrvatima u Novome Zelandu / Books about Croats in New Zealand* [Virtualna zbirka].
<https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:270:529300>

MLA 8th Edition
Knjige o Hrvatima u Novome Zelandu / Books about Croats in New Zealand. 2023. 28.08.2023. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:270:529300>.

Chicago 17th Edition
2023. *Knjige o Hrvatima u Novome Zelandu / Books about Croats in New Zealand*. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:270:529300>.

Harvard
(2023). 'Knjige o Hrvatima u Novome Zelandu / Books about Croats in New Zealand' [Online]. [Citirano 28.08.2023.] Preuzeto s:
<https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:270:529300>.

Vancouver
Knjige o Hrvatima u Novome Zelandu / Books about Croats in New Zealand. [Internet]. 2023 [pristupljeno 28.08.2023.] Dostupno na:
<https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:270:529300>.

IEEE
Knjige o Hrvatima u Novome Zelandu / Books about Croats in New Zealand, 2023. Citirano: 28.08.2023. Dostupno na:
<https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:270:529300>.

Slika 6. Snimka zaslona repozitorija Hrvatski iseljenički tisak koji prikazuje virtualnu zbirku i načine citiranja

I informacije na društvenim mrežama mogu biti korisne, ali i njih treba znati odabrati i ispravno citirati. Društvene mreže su mjesto na kojem vrlo često pripadnici iseljeničke zajednice komuniciraju – postoje brojne stranice na Facebooku koje predstavljaju formalne iseljeničke organizacije ili pak neformalne skupine korisnika koji dijele iste interese. Postoji mogućnost lažnih profila i krađe identiteta pa je važno biti na oprezu prilikom korištenja informacija dostupnih na društvenim mrežama. Facebook je posebno popularan među hrvatskim iseljenicima, ali slična pravila vrijede i za druge mreže – potrebno je znati pravila i poštovati etička načela.

Primjer stranice na Facebooku na kojoj se često raspravlja o hrvatskim obiteljima u Novome Zelandu je stranica Pioneer Dalmatian Settlers of the Far North. Administratori često objavljuju fotografije i tekstove temeljene na svojim istraživanjima, što korisnike potiče na interakciju. Poneke objave imaju i više stotina komentara, a komentari se dodaju i godinama nakon objave. Primjer je objava o Anti Rakiću (1887. – 1983.) iz Vrgorca. Tekst i fotografije objavljeni su 29. svibnja 2016. godine, a u kolovozu 2023. godine bilo je 467 „lajkova“, 233 komentara i 235 dijeljenja. Najnoviji komentar bio je u travnju 2023. godine. Takve objave također treba ispravno citirati, uz navođenje datuma i naziva grupe, npr.:

Pioneer Dalmatian Settlers of the Far North. Facebook Group. 29. 5. 2016.

Zaključak

Hrvati se iseljavaju stoljećima i dokumenti povezani s njihovim aktivnostima nepresušan su izvor za istraživanje hrvatske i svjetske povijesti, sociologije, politologije, lingvistike, obiteljske povijesti, novinarstva, nakladništva... Kada se upuštamo u takva istraživanja, bilo da istražujemo kao znanstvenici ili za vlastite potrebe, važno je znati odabrati kvalitetne izvore. Digitalnih izvora je sve više – neki su nastali u digitalnom obliku, a neki digitalizacijom analogne građe. Brojne su ustanove koje omogućavaju pristupe digitalnim zbirkama (knjižnice, arhivi, muzeji, sveučilišta, izdavači...). Osim takvih formalnih izvora, postoje i neformalni poput objava na društvenim mrežama. Svi oni mogu biti iznimno korisni u istraživanjima ako se ispravno odabiru i koriste. Odlučimo li zabilježiti ono što smo istražili (u obliku članka, knjige, objave na internetu...), važno je sve izvore ispravno citirati potpunim navođenjem referencija, tj. navođenjem svih bitnih bibliografskih elemenata za jednoznačnu identifikaciju. Na taj način poštujemo zakone i etička načela, izbjegavamo moguće optužbe za plagiranje, odajemo priznanje autorima korištenih izvora, a čitateljima dajemo mogućnost daljnjeg i detaljnijeg istraživanja. Uz to, ispravnim navođenjem izvora približit ćemo teme povezane s hrvatskim iseljenicima široj publici i, možda, potaknuti nova istraživanja.

Izvori

Amelia Batistich Family: 1915-2004: In Remembrance and Honour of a Great Storyteller (2004). Auckland Libraries DGHS-011 P. <https://kura.aucklandlibraries.govt.nz/digital/collection/local-history/id/7584/> (1. 9. 2023.)

American Library Association (1989). Presidential Committee on Information Literacy: final report, <https://www.ala.org/acrl/publications/whitepapers/presidential> (1. 9. 2023.)

Dalmatian gumdigger (1910?). Anton Bakulic, on A E Harding's lease, Auroa Block, Northern Wairoa, Northland region. Creator of collection unknown: Photographs relating to Dalmatian gum diggers, life on the gumfields, and social events. Ref: PAColl-2144-1-06. Alexander Turnbull Library, Wellington, New Zealand. /records/22618849

Hebrang Grgić, Ivana; Barbarić, Ana (2020.). Modeli komunikacije hrvatskih iseljenika u Novom Zelandu: od usmene predaje do društvenih mreža. Medijska istraživanja. 26, 1, str. 87-108. doi: <https://doi.org/10.22572/mi.26.1.5>

Hebrang Grgić, Ivana; Ivanjko, Tomislav; Melinščak Zlodi, Iva; Mučnjak, Dorja (2018.). Citiranje u digitalnom okruženju: priručnik. Zagreb: Carnet, https://pilot.e-skole.hr/wp-content/uploads/2018/03/Prirucnik_Citiranje-u-digitalnom-okruzenju-1.pdf (1. 9. 2023.)

Holjevac, Većeslav (1968.). Hrvati izvan domovine. 2. prošireno izd. Zagreb: Matica hrvatska, <https://hit.repozitorij.ffzg.hr/islandora/object/hit:128> (1. 9. 2023.)

Hrvatske periodičke publikacije u Novom Zelandu (2020.). Leksikon hrvatskoga iseljeničtva i manjina. Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar; Hrvatska matica iseljenika, <https://>

www.pilar.hr/wp-content/uploads/2020/10/Leksikon_hrvatskoga_iseljenistva_i_manjina_full.pdf (1. 9. 2023.)

Knjige o Hrvatima u Novome Zelandu / Books about Croats in New Zealand: virtualna zbirka (2023.). Repozitorij Hrvatski iseljenički tisak, <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:270:529300> (1. 9. 2023.)

Married by proxy: a Dalmatian woman (1930). Evening post. 59, 113, str. 15, 15. 5., <https://paperspast.natlib.govt.nz/newspapers/EP19300515.2.119> (1. 9. 2023.)

Novi Zeland (2021.). Hrvatska enciklopedija. Mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=44296>

Oraić Tolić, Dubravka (2011.). Akademsko pismo: strategije i tehnike klasične retorike za suvremene studentice i studente. Zagreb: Ljevak.

Pioneer Dalmatian Settlers of the Far North (2016). Facebook Group. 29. 5.

Standard HRN ISO 690 (1988). Dokumentacija: bibliografske bilješke: sadržaj, oblik i struktura. Zagreb: Hrvatski zavod za norme.

Trlin, Andrew Drago (2016). Foundations: early Croatian immigration to New Zealand. Auckland: Opuzen Press, <https://digitalna.nsk.hr/?pr=i&id=600220> (1. 9. 2023.)

Yelash Ante aka Yelash Tony: Ahipara: Gum Digger (1982). P435/1982. https://ndhadeliver.natlib.govt.nz/delivery/DeliveryManagerServlet?dps_pid=IE45725374 (1. 9. 2023.)

SUMMARY

CITATION OF DIGITAL SOURCES IN RESEARCH OF TOPICS RELATED TO CROATIAN EMIGRATION

At the time when large amount of information is available, it is important to know how to find the quality and relevant information. In addition, it is extremely important to know how to use and cite the information correctly when writing or editing new texts. Today, there are numerous digital sources that can be useful for researching topics related to Croatian emigration. Using the example of sources about Croats in New Zealand, the paper provides an overview of how to cite information from various sources - books, articles, photos, portals, repositories, social networks... Correct and complete citation is extremely important in order to comply with legal regulations and ethical norms. Correct citation avoids plagiarism, gives credit to authors, and makes it easier for readers to find new information.

RESUMEN

CITACIÓN DE FUENTES DIGITALES EN LA INVESTIGACIÓN DE TEMAS RELACIONADOS CON LA EMIGRACIÓN CROATA

En el momento en que se dispone de gran cantidad de información, es importante saber encontrar la información de calidad y relevante. Además, es sumamente importante saber utilizar y citar correctamente la información al escribir o editar nuevos textos. Hoy en día, existen numerosas fuentes digitales que pueden ser útiles para investigar temas relacionados con la emigración croata. Usando el ejemplo de fuentes sobre croatas en Nueva Zelanda, el artículo proporciona una descripción general de cómo citar información de varias fuentes: libros, artículos, fotos, portales, repositorios, redes sociales... La citación correcta y completa es extremadamente importante para cumplir con las normas legales y los estándares éticos. La citación correcta evita el plagio, da crédito a los autores y facilita a los lectores encontrar nueva información.
